

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

68.

KURJER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 26-го Августа — 1838 — Wilno. Piątek. 26-go Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

22-ое число сего Августа, день Священнаго Коронованія Ихъ Императорскихъ Величествъ торжественно празднуемъ былъ въ нашемъ городѣ.

Въ 11 часовъ утра Его Сіятельство Господинъ Виленскій Военный Губернаторъ, Гродненскій, Минскій и Бѣлостокскій Генераль-Губернаторъ, Генераль-Адъютантъ Князь Николай Андреевичъ Долгоруковъ, въ присутствіи пребывающаго здѣсь Его Высокопревосходительства Г. Министра Народнаго Просвѣщенія принималъ поздравленія отъ Духовенства, Военныхъ и Гражданскихъ Чиновниковъ и Дворянства—Послѣ, со всемъ собраніемъ, отправился въ Дворцовую Церковь, для слушанія Божественной Литургіи, по которой воспѣто благодарственное молебствіе, съ провозглашеніемъ многолѣтія Его Императорскому Величеству и всему Августѣйшему Дому, и произведено съ Виленскихъ укрѣпленій сто одинъ пушечный выстрѣлъ.

Въ тоже время, въ церквахъ всѣхъ другихъ исповѣданій, совершенно благодарственное молебствіе.

Въ 3 часа вечера былъ обѣдъ у Его Сіятельства Господина Военнаго Губернатора для приглашенныхъ особъ. Вечеромъ весь городъ былъ иллюминированъ, а на площадяхъ Дворцовой и Ратушной играла военная музыка.

Его Высокопревосходительство Министръ Народнаго Просвѣщенія Г. Дѣйствительный Тайный Советникъ Сергій Семеновичъ Уваровъ 24-го числа с. м. выѣхалъ въ Гродно.

— Въ тотъ же день Его Сіятельство Господинъ Виленскій Военный Губернаторъ, Гродненскій, Минскій и Бѣлостокскій Генераль-Губернаторъ, Генераль-Адъютантъ Князь Николай Андреевичъ Долгоруковъ, изволилъ отправиться въ Гродно.

Санктпетербургъ, 19-го Августа.

Продолженіе Журнала Путешествія Его Императорскаго Высочества Государи Наслѣдника Цесаревича.

Его Императорское Высочество Государи Наслѣдникъ Цесаревичъ, выѣхавъ изъ Ганновера 19-го Іюля (31-го), останавливался для ночлега въ городѣ Эйбекъ, и на другой день продолжалъ путешествіе чрезъ Геттингенъ и Манденъ до Кассела.—Прибывъ въ Кассель, Его Высочество посетилъ супругу Курфюрста Гессенскаго, Вильгельма II-го.

Утро 21-го Іюля, посвящено было Его Императорскимъ Высочествомъ для обозрѣнія Кассела и

WIAĐOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Діонъ 22-го теперѣшняго Сіерпня, jako rocznica Koronacy NAIJAŚNIEJSZYCH CESARSTWA ICH MOŚĆ uroczyscie był obchodzony w naszym mieście.

O godzinie 11-ej z rana, Jaśnie Oświecony Pan Wileński Wojenny Gubernator, Grodzieński, Miński i Białostocki Jenerał-Gubernator, Jenerał-Adjutant Xiążę Nikołaj Andrzejewicz Dolhorukow, w obecności znajdujacego się tu Jaśnie Wielmożnego Pana Ministra Narodowego Oświecenia, przyjmował powinszowania Duchowienstwa, Wojskowych i Cywilnych Urzędników i Dworzanstwa, potem, z całym zgromadzeniem, udał się do Kaplicy Pałacowej, dla słuchania Mszy Świętej, po której zaśpiewano dziękczynne modły z podniesieniem głosów w prośbie o długie lata Jego CESARSKIEJ MOŚCI i całemu NAIJAŚNIEJSZEMU DOMOWI; z dział twierdzy Wileńskiej wystrzelono sto jeden razy.

W tymże czasie, w kościołach wszystkich innych wyznań, odprawiały się dziękczynne modły.

O godzinie trzeciej z południa był obiad u Jaśnie Oświeconego Pana Wojennego Gubernatora dla osób zaproszonych. Wieczorem całe miasto było oświecone, a na placach Ratuszowym i Pałacowym grała muzyka wojskowa.

Jaśnie Wielmożny Minister Narodowego Oświecenia P. Rzeczywisty Radzca Tajny, Sergiusz Symonowicz Uwarow, dnia 24-go ter. miesiąca, wyjechał do Grodna.

— Dnia tegoż, Jaśnie Oświecony Pan Wileński Wojenny Gubernator, Grodzieński, Miński i Białostocki Jenerał - Gubernator, Jenerał-Adjutant Xiążę Nikołaj Andrzejewicz Dolhorukow, wyjechał do Grodna.

Sankt-Petersburg, 19-go Sierpnia.

DALSZY CIĄG DZIENNIKA PODRÓŻY JEGO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWICZA NASTĘPCY.

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ NASTĘPCA CESARZEWICZ, wyjechawszy z Hannoweru 19 (31) Lipca nocował w Einbeck, a nazajutrz jechał dalej przez Göttingę i Minden do Kassell. Tam przybywszy, JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ odwiedził małżonkę Elektora Heskiego, Wilhelma II.

Ranek 21 Lipca CESARZEWICZ poświęcił na obejrzanie miasta Kasselu i jego malowniczych okolic. Jego

его живописныхъ окрестностей. Государь Цесаревичъ болѣе двухъ часовъ изволилъ прогуливаться пешкомъ въ прекрасномъ паркѣ Wilhelmshöhe, справедливо славящемся прелестнымъ мѣстоположеніемъ и разнообразіемъ своихъ водъ. Обозрѣвъ въ Wilhelmshöhe дворець и замокъ, называемый Левенбургъ (Löwenburg), Его Высочество изволилъ быть на завтракъ у супруги Курфюрста, и въ два часа отправился въ дальнѣйшій путь.

Переночевавъ въ Марбургѣ, Государь Цесаревичъ заходилъ здѣсь въ древнюю готическую церковь, и въ десять часовъ утра отправился, чрезъ Гессенъ, во Франкфуртъ на Майнъ. Въ шесть часовъ вечера Его Высочество прибылъ въ сей городъ.

24-го Іюля (4-го Августа) поутру, Его Императорское Высочество, въ сопровожденіи Посланника нашего при Германскомъ Союзѣ, Тайнаго Советника *Убри*, изволилъ осматривать примѣчательности города Франкфурта.

Въ четыре часа, къ обѣденному столу Его Высочества приглашены были всѣ Русскіе, находящіеся во Франкфуртѣ.

Послѣ обѣда, Государь Цесаревичъ ѣздилъ навѣстить Герцога Нассаускаго, прибывшаго въ сей городъ для свиданія съ Его Высочествомъ. Его Свѣтлость вслѣдъ затѣмъ посѣтилъ Государя Цесаревича.

Вечеромъ сего числа, Его Императорское Высочество изволилъ быть въ спектаклѣ, а потомъ въ небольшомъ собраніи у Тайнаго Советника *Убри*.

Хотя состояніе здоровья Государя Наслѣдника Цесаревича, благодаря Бога, весьма удовлетворительно, но какъ, по мнѣнію медиковъ, для совершеннаго возстановленія силъ Его Высочества, могутъ быть весьма полезны Эмскія минеральныя воды, почему Государь Цесаревичъ, располагая нѣкоторое время пребыть въ Эмсѣ, изволилъ отправиться въ оный на слѣдующее утро, чрезъ Биберихъ.

Въ Биберихѣ, мѣстѣ пребыванія Герцога Нассаускаго, Его Императорское Высочество изволилъ провести 25-е число, а 26-го Іюля (7-го Августа) поутру отправился въ Эмсѣ, куда и прибылъ въ шесть часовъ вечера. (*Свѣ. Пг.*)

Высочайшею Грамотою, 11-го Іюля, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Св. Андрея Первозваннаго, Начальникъ Главнаго Штаба Его Величества Короля Шведскаго и Норвежскаго, Генералъ отъ Кавалеріи Графъ *Браге*. (*Р. И.*)

— Профессору Повивальнаго Института, Доктору Медицины *Груберу* (18 Іюля) Всемилостивѣйше повелѣно быть Директоромъ Повивальнаго Института и Родильнаго при ономъ учрежденнаго госпиталя.

— Государственный Советъ въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ и Экономіи и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ основанное на ходатайствѣ Новороссійскаго и Бессарабскаго Генералъ-Губернатора и согласное съ отзывомъ Министра Юстиціи, представленіе Министра Внутреннихъ Дѣлъ о дозволеніи Таврическому Дворянству избирать изъ среды себя Уздѣныхъ Судей, *миѣнѣлъ положилъ*: разрѣшить Дворянство упомянутой Губерніи избирать изъ среды себя лицъ въ должности Уздѣныхъ Судей на общемъ основаніи, съ тѣмъ, чтобы утвержденіе въ сихъ должностяхъ, подобно какъ утвержденіе Ассесоровъ Палатъ, Земскихъ Исправниковъ и Заставителей Судовъ—уздѣныхъ и Земскихъ, зависѣло отъ Генералъ-Губернатора, дополнивъ соответственно съ сими 752 ст. и примѣч. къ 861 ст. продолж. III-го тома Св. Законовъ. Мнѣніе сіе Высочайше утверждено 19 Іюня.

— По положенію Комитета Гг. Министровъ, Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: въ дополненіе къ узаконенію 9 Марта 1837 года постановить, что для усиленія способовъ выделки кирпича и уменьшенія на оный цѣны, дозволяется всѣмъ людямъ податнаго свободнаго состоянія заниматься выдѣлкою на продажѣ кирпиче, какъ въ селеніяхъ, такъ и въ городахъ, гдѣ кто живетъ, безъ платежа гильдейскихъ повинностей, и безъ обязанности брать торговые свидѣтельства, съ тѣмъ только, чтобы тѣ изъ нихъ, кои имѣютъ подобныя заведенія въ городахъ, уплачивали городскія повинности на общемъ основаніи.

— Для опредѣлительнѣйшаго основанія теоріи *разысканія и разработки* золотосныхъ росыпей въ Россіи, установлены были, Высочайшимъ Повелѣніемъ 19 Іюня 1836 года, двѣ преміи, по двѣ тысячи пятьсотъ рублей за лучшее по каждому изъ сихъ предметовъ сочиненіе. Объ этомъ объявлено было въ свое время Ученымъ Комитетомъ Корпуса Горныхъ Инженеровъ, которому и доставлены были отъ нѣкоторыхъ лицъ для надлежащаго состязанія сочиненія; но оныя оказались недостаточно удовлетворяющими потребностямъ программы, и потому Горный Ученый Коми-

Цесарска Высочествомъ въ два часа отправился въ дальнѣйшій путь. Przenocowawszy w Marburgu, CESARZEWICZ zaobdził w tém mieście do starożytnego gotyckiego kościoła i o 10 rano pojechał przez Gissen do Frankfortu nad Menem. O 6-jej wieczorem NASTĘPCA przybył do tego miasta.

24 Lipca (1 Sierpnia) Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ w towarzystwie Posła Rossyjskiego przy Rzeszy Niemieckiej, Radcy Tajnego *Oubril*, oglądał osobliwości miasta Frankfortu.

O 4-jej, na obiad do Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI wezwani byli wszyscy we Frankforcie znajdujący się Rosjanie.

Po obiedzie CESARZEWICZ jeździł odwiedzić Xięcia Nassau, przybyłego dla widzenia się z Jego CESARSKĄ WYSOKOŚCIĄ. Zaraz potem Xiądzę odwiedził NASTĘPCA.

Wieczorem tegoż dnia CESARZEWICZ był na teatrze, a potem na nie wielkiemъ zgromadzeniu u P. *Oubril*.

Lubo stan zdrowia Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI, dzięki Bogu, jest pomyślny, wszakże, za zdaniem lekarzy, do zupełnego odzyskania sił mogą bydź dla CESARZEWICZA bardzo pożyteczne wody Emskie i przeto Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ, zamierzając czas niejaki zabawić w Ems, udał się do tego miasta następnego rana przez Biberich.

W Biberich, miejscu pobytu Xięcia Nassau, Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ przepędził dzień 25 Lipca, a 26, (7 Sierpnia) wyjechał do Ems, gdzie przybył o 6 wieczorem. (*T. P.*)

Przez Najwyższy Dyplomata, 11-go Lipca, Najłaskawiej mianowany Kawalerem Orderu Sw. *Andrzeja pierwszego wezwania*, Naczelnik Głównego Sztabu Najjaśniejszego Króla Szwedzkiego i Norwegskiego, Jenerał-Jazdy Hrabia *Brahe*. (*R. In.*)

— Professorowi Instytutu Położniczego, Doktorowi Medycyny *Gruberowi* (18 Lipca) Najłaskawiej rozkazano bydź Dyrektorem Instytutu Położniczego i urzędzonego przy nim szpitala Porodowego.

— Rada Państwa na Połączonych Departamentach Praw i Ekonomii, i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy oparte na staraniu Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora i zgodne z uznaniem Ministra Sprawiedliwości, przedstawienie Ministra Spraw Wewnętrznych, o dozwolenie Dworzeństwu Tauryckiemu obierać z pośród siebie Sędziów Powiatowych, *przez opinię postanowiła*: Dozwolić Dworzeństwu pomienionej gubernii wybierać z pośród siebie osoby do obowiązków Sędziów Powiatowych na ogólnej osnowie, z zastrzeżeniem, ażeby utwierdzenie na tych obowiązkach, podobnie jak utwierdzenie Assesorów Izb, Sprawników Ziemijskich i Assesorów Sądów — powiatowych i ziemijskich, zależało od Jenerał-Gubernatora, dopełnwszy podług tego 752 artykuł i uwagę do 861 artykułu dalszego Ciągu III-go Tomu Połączenia Praw. Opinia ta Najwyżej została utwierdzona 19 Czerwca.

— Po nastąpieniu postanowienia Komitetu PP. Ministrów, Cesarz Jego Mość Najwyżej rozkazać raczył: na dopełnienie do ustawy 9-go Marca 1837 roku postanowić, że dla powiększenia sposobów robienia cegły i zniżenia jej ceny, dozwala się wszystkim ludziom stanu podatkowego wolnego zajmować się robieniem na sprzedaż cegły, tak pó wsiach, jako i w miastach, gdzie kto jest zamieszkały, bez płacenia powinności gildyjnych, i bez obowiązku brania świadectw handlowych, z tѣm atoli, ażeby ci z nich, którzy mają podobne zakłady w miastach, opłacali powinności mieskie na powszechnej osnowie.

— W celu gruntowniejszego ustalenia teoryi *wyszukiwania i dobywania* piasków złotodajnych w Rossyi, przez rozkaz Najwyższy z d. 19 Czerwca 1836 r. ustanowione były dwie nagrody, po dwa tysiące pięćset rubli assygnacyjnych, za napisanie najlepszego w każdym z tych przedmiotów dzieła. Komitet uczony korpusu inżynierów górniczych, podawszy to w swoim czasie do powszechnej wiadomości, otrzymał różne konkursowe rozprawy; lecz gdy te nie odpowiedziały dostatecznie warunkom programatu, przeto Komitet naukowy górniczy, ma sobie za obowiązek wezwać pow-

теперь обязывается снова пригласить Гг. Горныхъ Инженеровъ и всѣхъ вообще лицъ, желающихъ принять участие въ вышеозначенномъ трудѣ, благоволивъ доставить оному свои сочиненія въ С. Петербургъ, обычнымъ въ подобныхъ случаяхъ порядкомъ, то есть, съ означеніемъ имени и адреса сочинителя въ отдѣльно запечатанномъ подъ особымъ девизомъ или номеромъ пакетъ, выставленномъ равномерно и на самомъ сочиненіи. Сочиненія могутъ быть писаны на Русскомъ, Французскомъ, или Нѣмецкомъ языкахъ, и будутъ приниматься по 1 Марта будущаго 1839 года. Цель ихъ должна главнѣйше имѣть предметомъ обсужденіе и указаніе лучшихъ основаній и способовъ къ разысканію и разработкѣ золотоносныхъ россыпей. Въ отношеніи разысканія россыпей, сочиненія должны обнять отдѣльно: а) Теорію, или гипотезу образованія золотоносныхъ россыпей, б) Отношенія къ онымъ формаций и породъ, на примѣръ: указаніе породъ и формаций, при которыхъ россыпи чаще встрѣчаются, и тѣхъ, при коихъ, напротивъ того, мѣста имѣть не могутъ. в) Вліяніе топографическихъ мѣстностей на богатство, обширность и залеганіе золотоносныхъ пластовъ. д) Развѣдку россыпей, опредѣленіе обширности изслѣдованія содержанія золота. Приличнѣйшія къ этому мѣста и способы: турфовка, буреніе, разрѣзы и т. п. е) Испытаніе золотоносныхъ песковъ; выгоднѣйшіе къ тому способы: отмывка, амальгамация, приборы ихъ. ф) Краткое заключеніе, въ видѣ практическихъ правилъ: въ какихъ породахъ и мѣстностяхъ можно, и гдѣ, напротивъ, не должно, искать россыпей золотыхъ, и какимъ образомъ оныя развѣдывать и испытывать. Въ отношеніи разработки золотоносныхъ песковъ, сочиненія должны обнять отдѣльно: а) Добычу песковъ, то есть, указаніе выгоднѣйшихъ къ тому способовъ лѣтомъ и зимою; удобнѣйшій образъ оттаиванія зимнихъ песковъ, спуска лѣтнихъ водъ, обнаженія наноснаго пласта (торфа), расположенія отваловъ, сбереженія катализиковъ, приспособленія пороховой работы и т. п. б) Доставку песковъ къ промывальнямъ. Удобнѣйшія для сего повозки; дороги колейныя; переносныя желѣзныя дороги; самодвижныя скаты (plans automoteurs) и т. п. в) Главныя виды песковъ въ отношеніи удобства обработки ихъ: вязкіе, сыпучіе, рыхлые, и приличнѣйшая каждому изъ сихъ родовъ обработка. д) Приготовленія песковъ къ промывкѣ. Растворка, просѣвка, отсадка; выгоднѣйшіе къ тому приборы при главныхъ родахъ песковъ. е) Промывка песковъ. Сравненія выгоднѣйшихъ устройствъ сообразно роду песковъ: ашгерды, бочки, корыта, грабли, гребки, бутары; береженіе промывной воды, употребленіе воды оборотной и т. д. ф) Обработка шликъ богатыхъ, сосредоточенныхъ очистительною отмывкою, амальгамациею и т. п. г) Переработка откидныхъ песковъ и шликъ. Просѣвка песковъ сихъ, толченіе ихъ, сосредоточеніе, амальгамация, уловленіе мельчайшихъ частей золота въ зумфахъ, или въ мутильных кадяхъ; отдѣленіе сѣраго шлика, амальгамация его, и т. п. h) Краткій выводъ, въ видѣ практическихъ правилъ: какимъ образомъ выгодно разработать россыпь золотоносную, и добытые пески оной перевести и обработать, и самое механическое устройство къ обработкѣ сей приличнѣйшее. Всѣ указанія выше сужденія должны быть, сколь возможно, подкрѣплены сдѣланными на опытѣ наблюденіями, или замѣчаніями, поясненными съ надлежащею отчетливостію.—Если бъ кто либо изъ сочинителей, не обнявъ сполна всѣхъ предметовъ, до одного изъ двухъ главныхъ отдѣленій, разысканія и разработки россыпей относящихся, ограничился обсужденіемъ лишь нѣкоторыхъ изъ описанныхъ выше статей, то и въ семъ случаѣ Ученый Комитетъ не оставитъ войти въ разсмотрѣніе сихъ частныхъ сочиненій, и по мѣрѣ достоинства ихъ, сообразится о приличномъ отличеніи оныхъ. Онъ даже не оставитъ безъ уваженія и всякую отдѣльную мысль, могущую, по новости своей, служить къ большій полнотѣ предложенныхъ свѣдѣній. Разсмотрѣніе доставленныхъ сочиненій имѣетъ воспослѣдовать съ Марта по Іюль мѣсяць, а въ Іюль будущаго 1839 года воспослѣдуетъ назначеніе Высочайше пожалованныхъ премій. (О.Р.Ц.П.)

Варшава, 29-го Августа.

Е. Свѣтл. Фельдмаршалъ Князь Варшавскій, Намѣстникъ Царства отправился вчера въ Кіевъ откуда поѣдетъ въ Гомль. (Г. С.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Г е р м а н і я.

Мюнхенъ, 20-го Августа.

Прибытіе сюда Его Величества Государя Императора Всероссійскаго, останется для насъ достопамятною эпохою какъ относительно всего вообще;

tórnie PP. inżynierów górniczych i wszystkie w ogólności osoby, chcące mieć udział w powyższej pracy, ażeby nadesłali mu swoje dzieła do Petersburga zwyczajnym w podobnych zdarzeniach trybem, to jest: z wyrażeniem nazwiska i adresu autora, w osobno zapieczętowanej kopercie, godłem lub numerem (które także i na samém dziele być powinny) oznaczonej. Dzieła mogą być pisane w języku Rosyjskim, Francuzkim, lub Niemieckim; a przyjmowanie ich trwać będzie do dnia 1 Marca 1839 roku. Głównym ich celem być powinno roztrząśnienie i wskazanie lepszych zasad i sposobów wyszukiwania i wydobywania piasków złotodajnych. Co do ich wyszukiwania, rozprawy obejmować powinny z osobna: a) Teoryą, albo hipotezę powstania piasków złotodajnych. b) Stosunki względem ich formacyi i rodzajów minerałów, n. p. wskazanie rodzajów i formacyj, przy których te piaski częściej się natrafiają, jak równie i tych, przy których, przeciwnie, miejsca mieć nie mogą. c) Wpływ miejscowości topograficznych na bogactwo, obszerność i legowisko warstw złotodajnych. d) Rozpoznanie tych piasków, oznaczenie stopnia wysledzenia ilości złota. Najstosowniejsze do tego miejsca i sposoby: kopanie, świdrowanie, przecięcia i t. p. e) Próbowanie piasków złotodajnych; najdogodniejsze w tej mierze sposoby: wypłokanie, amalgamacya; narzędzia w tym celu. f) Krótki wywód w kształcie prawideł praktycznych: w jakich rodzajach mineralnych i miejscowości można, a gdzie, przeciwnie, nie należy szukać piasków złotych, oraz jakim sposobem je poznać i próbować. Co do wydobywania piasków złotodajnych, należy opisać z osobna; a) Wydobywanie piasków, t. j. wskazanie najdogodniejszych do tego sposobów, w lecie i zimie; najłatwiejszy tryb odtańniania warstwy napływowej, uporządkowania dołów, ochraniać pracujących, przygotowywania min, i t. p. b) Dostawianie piasków do przemysłowni. Najdogodniejsza w tym celu wozy; drogi o kolejach; drogi żelazne przenośne; równie pochyłe samorzadne (plans automoteurs) i t. p. c) Główne gatunki piasków, pod względem łatwości ich dobywania: zsiadłe, sypkie, pulchne, oraz najstosowniejszy do każdego z nich tryb dobywania. d) Przygotowanie piasków do przemycia. Rozcieranie, przesiewanie, rozgarnianie; najdogodniejsze do tego narzędzia, co do głównych rodzajów piasków. e) Przemycanie piasków. Porównania najdogodniejszych przyrządzeń, stosownie do rodzaju piasków: waszherdy, beczki, koryta, grabie, garce i t. p.; zachowanie wody do przemycania używanej; użycie wody powtórnej i t. d. f) Obrabianie szlichów bogatych, skoncentrowanych przez obmycie oczyszczające, amalgamacją i t. p. g) Przerabianie odkładnych piasków i szlichów. Przesiewanie tych piasków, tłuczenie ich, koncentrowanie, amalgamacya, wyłowianie najdrobniejszych cząstek złota w zumfach, albo kadziach mątewnych; odłączanie szlichu szarego, amalgamacya tegoż i t. p. h) Krótki wywód w kształcie prawideł praktycznych: jakim sposobem najdogodniej jest wydobywać piaski złotodajne, a wydobyte przenosić i obrabiać, oraz samo mechaniczne przyrządzenie, do obrabiania tego najstosowniejsze. Wszystkie wyżej wyszczególnione rozumowania, powinny być, ile możności, poparte zebraniami z doświadczenia spostrzeżeniami, lub uwagami, ściśle objaśnionymi.—Jeśli by ktokolwiek z autorów, nie obejmując w zupełności wszystkich przedmiotów, do jednego z dwóch głównych oddziałów, wyszukiwania i dobywania piasków złotodajnych należących, poprzestał na rozwinięciu tylko niektórych z wyżej wyszczególnionych artykułów, to i w takim razie Komitet naukowy nie omisszka roztrząsać tych prac szczegółowych, i w miarę ich wartości, zastosować przyzwoite im odznaczenie. Nie pozostawi nawet Komitet bez uwagi wszelkiej odębnej myśli, mogącej, przez swą nowość, posłużyć do większego uzupełnienia podanych do rozwiązania wiadomości. Roztrząsanie nadesłanych pism ma się odbywać od Marca do Lipca; w Lipcu zaś roku następnego 1839 nastąpi rozdanie Najwyżej przeznaczonych nagród. (G.R.K.P.)

Warszawa, 29-go Sierpnia.

Jaśnie Oświecony Feldmarszałek Xiąże Warszawski, Namiestnik Królewski, wczora wyjechał do Kijowa, skąd uda się do Homla. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

N i e m c y.

Monachium, 20-go Sierpnia.

Przybycie NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA Rosyjskiego, stanowić będzie pod każdym względem pamiętną u nas epokę; jak we wszystkim, tak i w dziejach pięknych

такъ и въ особености относительно изящныхъ искусствъ. Пребываніе Августѣйшаго Монарха оставило по себѣ неослаждаемое воспоминавіе. Его Императорское Величество въ особености любитъ живопись, а болѣе всего картины, представляющія сраженія. Его Императорское Величество изволило купить весьма много картинъ кисти Г. Гесса, Альбрехта Адама, Монтена, Байера и другихъ. Торгующіе предметами изящныхъ произведеній имѣли прибыльный сбытъ, болѣе всѣхъ Секретарь Болжаніо, который нѣсколько уже лѣтъ снабжаетъ Германію картинами лучшихъ артистовъ нашего времени. Его Величество Государь Императоръ Всероссийскій изволило купить у общества любителей живописи картину писанную придворнымъ пѣвцомъ Шимономъ, извѣстнымъ также по таланту къ живописи. Многія другія картины если заслужатъ одобреніе Его Величества Государыни Императрицы Всероссийской, будутъ закуплены въ Крейтъ.

— За несколько дней назадъ проѣзжали чрезъ Нюримбергъ отправляющіеся изъ Тенлица въ Медіоланъ на коронацію Австрійскаго Императора, Императорско-Россійскій Вице-Канцлеръ и Министръ Иностранныхъ Дѣлъ Гр. Нессельроде, Посланникъ при Вѣнскомъ Дворѣ Баилла-Татищевъ, Статскій Советникъ Бруновъ и прочіе.

Эмс, 18-го Августа.

Вечеромъ 6 Августа прибылъ сюда Его Императорское Высочество Великій Князь Наслѣдникъ Всероссийскаго Престола, чтобы по совету врачей пользоваться водами и съ 9 час. началъ употребленіе водъ, продолжалъ до сихъ поръ безпрерывно. Здоровье нашего Высокаго гостя видимо поправилось, и уже незаметно никакихъ признаковъ болѣзни.

Франкфуртъ, на М. 21-го Августа.

Вчера, проживающій здѣсь скульпторъ Лаунцъ, по желанію Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Наслѣдника приглашенъ отсюда въ Эмс, чтобы тамъ Его Высочеству изъяснить исторію искусствъ. Его Императорское Высочество на случай, еслибъ въ нынѣшнюю осень посетилъ еще Италію, хочетъ чрезъ такое объясненіе приговориться къ посѣщенію классической земли въ артистическомъ отношеніи.

(A.P.S.Z.)

П р у с с і я.

Кобленцъ, 20-го Августа.

Его Высочество Государь Наслѣдникъ Всероссийскаго Престола прибылъ въ нашъ городъ на несколько часовъ, для посѣщенія протежавшей чрезъ сей городъ Августѣйшей тетки Своей, супруги Наслѣднаго Принца Нидерландскаго, и остановился въ гостиницѣ *de Belle vue*, гдѣ изволилъ принимать мѣстное начальство. (O.P.S.Z.)

А в с т р і я.

Тріестъ, 15-го Августа.

Неподдалеку лежащій городъ Фіуме со всеми своими окрестностями, на прошедшей недѣлѣ былъ зрѣлищемъ опасности и страха, однако къ счастью безъ значительныхъ послѣдствій. Уже въ четвергъ 9 час. около 5 час. по полудни, тамъ ощутительно было легкое землетрясеніе. Въ слѣдующую ночь было спокойно до 2½ час. утра и вдругъ наступила сильная потрясенія. Въ продолженіи два замѣчены только легкія колебанія земли, какъ внезапно между 8 и 9 час. вечера, случалось сильное съ трескомъ землетрясеніе. Колокола сами звонили, люди и экипажи опрокидываемы были на улицахъ, въ стѣнахъ случались трещины, корабли находящіеся на рейдѣ качались и проч. Всѣ уходили изъ своихъ жилищъ. Между тѣмъ удары прекратились. Ночь на воскресенье жители провели на улицахъ города. О убыткахъ еще неизвѣстно. Въ Букари отстоящемъ на 3 часа пути отъ Фіуме обрушилась башня и повредила многіе дома. Также въ Тріестѣ и окрестностяхъ 10 ч. ощутительно было поврежденіемъ землетрясеніе.

Прага, 22-го Августа.

Фельдмаршалъ Поручикъ и командующій Генералъ въ Богеміи, Графъ Менедорфъ-Пуилли, получилъ отъ Его Величества Императора Всероссийскаго Ордень Святого Александра Невскаго, Фельдмаршалъ - Лейтенантъ Горчковский Ордень Вѣлаго Ора и Генералъ-Маіоры Князь Лихтенштейнъ Ордень Владиміра 2-й степени, Графъ Шлюфъ и Данкельманъ Ордень Св. Станислава 2-й степени, кромѣ того еще 25 чел. Полковниковъ, Маіоровъ и Ротмистровъ изъ Гусарскаго полка Императора Николая и пѣхотнаго полка Герцога Веллингтона пожалованы орденами Св. Анны Св. Владиміра и Св. Станислава 3-й, и 4-й степеней. Изъ Гражданскихъ чиновниковъ получилъ Оберъ-Бургграфъ Графъ Хотекъ Ордень Св. Александра Невскаго и Президентъ города и Директоръ полиціи ф. Муть ордень Св. Анны 2-й степени съ брилліантами. (A.P.S.Z.)

kunstów najtrwalszą pobyt dostojnego Monarchy zostawił pamiętkę. NAJJAŚNIEJSZY PAN jest szczególnym młośnikiem sztuki malarzkiej, a nadewszystko obrazów, przedstawiających bitwy. Wielu bardzo dzieł pędzla, wykonanych przez PP. Hess, Albrechta Adam, Montena, Bayera i innych, raczył tak-kawie zakupić. Handlujący przedmiotami sztuk pięknych, mieli korzystny odbyt, a najwięcej Sekretarz Bolgiano, który od wielu lat zaopatruje Niemcy malowidłami żyjących Mistrzów tej sztuki. Od towarzysztwa młośników malarstwa kupił NAJJAŚNIEJSZY CESARZ, obraz utworu znanego i pod względem pędzla śpiewaka dworskiego Schimon. Wiele innych obrazów zakupionych jeszcze będzie w Kreuth, jeżeli pozyskają zadowolenie NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ.

— Przez Norymbergę przejeżdżali kilka dni temu, udający się z Creptie do Medyolanu na koronację Cesarza Austryackiego, Cesarzsko-Rossyjscy: Vice-Kanclerz i Minister interesów zagranicznych Hr. Nesselrode, Posel przy dworze Wiedeńskim Bailly - Tatyszczew, Radzca Stanu Brunów i inni.

Ems, 18 Sierpnia.

6 Sierpnia wieczorem przybył tu JEHO CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIĄŻE NASTĘPCA Rossyjski dla używania wód za radą lekarzy. Kuracją tę rozpocząwszy JEHO WYSOKOŚĆ d. 9 dotąd bez przerwy używał. Postępy powrotu do zdrowia naszego Wysokiego Gościa coraz stają się widoczniejsze, a nawet nie okazał się żaden symptomat choroby.

Frankfort n. m. 21 Sierpnia.

Mieszkający tu rzeźbiarz von der Launitz na żądanie JEHO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEGO XIĄŻA NASTĘPCY Tronu, wczoraj wyjechał stąd do Ems, dla wyłożenia tam JEHO WYSOKOŚCI historyi postępu sztuk. Tym sposobem, w przypadku, jeśliby Cesarzewicz PAN zamyslał udać się t.j. jesieni do Włoch, chce być przygotowanym do zwiedzenia t.j. klasycznej ziemi we względzie artystycznym. (A.P.S.Z.)

П р у с с я.

Koblenz, 20-го Sierpnia.

CESARZEWICZ Rossyjski przybył do naszego miasta, na kilka godzin, dla powitania w przejeździe przez to miasto, swojej dostojnej ciotki, Królewiczowej Niderlandzkiej, i stanął w hotelu de Belle-vue, gdzie raczył przyjmować miejscowe władze. (G.R.K.P.)

А У С Т Р Я.

Tryest, 15 Sierpnia.

Śsiednie miasto Fiume ze wszystkimi swojemi okolicami w przeszłym tygodniu było widownią niebezpieczeństwa i strachu, jednakże na szczęście bez znacznych skutków. Już we czwartek d. 9 około godz. 5 po południu, dało się tam uczuć lekkie wstrząśnienie ziemi. Następnej nocy było spokojnie do pół do 3, lecz w tym czasie nastąpiło kilka mocnych wstrząśnień. W przeciągu dnia postrzeżono kilka tylko lekkich kołysań, gdy razem między 8 a 9 godz. wieczorem, zaszło mocne z łoskotem połączone trzęsienie ziemi. Dzwony same zadzwoniły, ludzi i powozy obalało na ulicach, mury się popękały, a okręty chwiała się na rejdzie i wszyscy uciekli z mieszkań. Tęczaem uderzenia ustały. Noc sobotnią mieszkańce przepędzili na ulicach miasta. O szkodach zrządzonych nie jeszcze niewiedomo. W Bukari, leżącym na 3 godzin drogi od Fiume, podczas tego trzęsienia obaliła się wieża i wiele popsuła domów. Takż w Tryeście i okolicach dało się uczuć d. 10 wieczorem jedno wstrząśnienie.

Praga, 22 Sierpnia.

Feldmarszałek Porucznik i dowodzący Jenerał w Czechach, Hrabia Mensdorf-Ponilly, otrzymał od Cesarza JEHO MOŚCI Rossyjskiego Order Świętego Alexandra Newskiego, Feldmarszałek Porucznik Gorczkowski i Jenerał-Majorowie Xiąże Lichtenstein Order Świętego Włodzimierza 2 ej klasy, Hrabia Schlüf i Denkelmann otrzymali Order Sw. Stanisława 2-go stopnia, a nadto jeszcze 25 Półkowników, Majorów i Rotmistrzów z półku huzarów CESARZA NIKOŁAJA i z półku pieszego Xięcia Wellingtona, ozdobieni zostali orderami Sw. Anny, Sw. Włodzimierza i Sw. Stanisława 3 i 4 stopni. Z cywilnych otrzymali ordery: Wielki Burgrabia Hrabia Chotek, Order Sw. Alexandra Newskiego i Prezydent miasta i Dyrektor policji v. Muth, Sw. Anny 2 stop. z brylantami. (A.P.S.Z.)

Инсбрукъ, 10 го Августа.

Вчера был торжественный въезд Императора въ нашъ городъ. Монархъ при радостныхъ восклицаніяхъ всѣхъ жителей, послѣ краткаго отдыха вышелъ на балконъ замка, откуда осматривалъ проходящія предъ нимъ войска. Императоръ пользуется вожделѣннымъ здравіемъ. Вчера прибыли сюда Эрцъ-Герцоги: Францъ-Карль, Рейнеръ и Лудовикъ. Придворные отправятся сегодня въ замокъ Ambras, лежащій близъ Инсбрука. Въ Субботу будетъ исполнена кантата, сочиненіе здѣшняго композитора Г-на Тансбахера. Въ Воскресенье штаты принесутъ установленную присягу, послѣ чего будетъ сожженъ фейерверкъ. Въ Понедѣльникъ будетъ торжественный балъ (b-a l paré); во Вторникъ, стрѣльба въ цѣль подъ предводительствомъ самаго Монарха, въ Среду иллюминація каедральной церкви и заложеніе памятника въ честь убитыхъ Тирольцевъ, въ Четвергъ угощеніе для народа, а въ Пятницу въѣздъ Государя въ Миланъ. Въ продолженіе этого времени, по вечерамъ будутъ представлены соответственные обстоятельствамъ сценическія зрѣлища; а по утрамъ будутъ выходы и аудіенціи.

15-го Августа.

Послѣ рѣчей, произнесенныхъ правителями Тироля и Форарлберга, происходило исполненіе вѣрно-подданнической присяги. Советникъ двора Кюбекъ тихо и внятно читалъ роту присяги для штатовъ и представителей, которые потворяя за нимъ слова, обязались именемъ своихъ избирателей и своимъ собственнымъ, сохранить вѣрную и законную присягу Императору Австрійскому и его законному наследнику; послѣ чего приблизились къ трону для цѣлованія, съ колѣнопреклоненіемъ, руки возлюбленнаго Монарха, который, будучи сопровождаемъ радостными восклицаніями, вышелъ изъ Палаты.

Пестъ, 7-го Августа.

Здѣсь съ необыкновенною дѣятельностію воздвигаютъ какъ публичныя такъ и частныя зданія; болѣе 10,000 ремесленниковъ трудятся надъ постройками, что весьма оживляетъ городъ особенною дѣятельностію, тѣмъ болѣе, что жители едва только что отдохнули послѣ испытанныхъ несчастій. Эрцъ-Герцогъ Палатинъ часто прѣзжаетъ изъ своего загороднаго дома, для наблюденія за постройкою воздвигаемыхъ вновь публичныхъ зданій, также и для надлежащихъ по сему распоряженій. Ни Эрцъ-Герцогъ, ни кто либо изъ членовъ его фамиліи, не поѣдутъ на коронацію Императора въ Миланъ. (О.Г.Ц.И.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 18 го Августа.

Третьяго дня вечеромъ, Король принималъ въ Тюльери посланниковъ: Австрійскаго Гр. Антони, Шведскаго, Гр. Левентельма и Саксонскаго, Барона Кениереца, также Барона Пакъ и многихъ другихъ значительныхъ лицъ. Ежедневно ожидаютъ разрѣшенія отъ бремени герцогини Орлеанской; если родится сынъ, то онъ получитъ титулъ Графа Парижскаго; Король и Герцогиня Мекленбургская будутъ воспріемниками его при святомъ крещеніи.

— Вчера слышно здѣсь было о смерти Кардинала Фешъ, дяди Наполеона, послѣдовавшей въ Римѣ, чѣмъ открылось бы мѣсто на Лионское Епископство.

— Говорятъ здѣсь, что по послѣднимъ извѣстіямъ изъ Англіи, Лондонская конференція по Голландско-Бедгійскому дѣлу, будетъ отложена до будущей весны.

— Магнетизмъ снова начинаетъ входить въ употребленіе. Нѣсколько дней тому назадъ Г-жа Пигеръ, въ присутствіи многихъ особъ, въ числѣ которыхъ находился также Викторъ Гюго, магнетизировала свою 12-лѣтнюю дочь, которая, съ завязанными двойнымъ платкомъ глазами и покрытая бархатнымъ покрываломъ, читала книгу, на коей положена была стеклянная тафля.

20-го Августа.

Король третьяго дня вечеромъ принималъ въ Тюльери Турецкаго Посланника. Около 8 час. прибыли Бандеры и танцовали въ присутствіи Королев. фамиліи.

— Телегр. депеша изъ Бордо отъ 18 Августа уведомляетъ: „Кабрера ночью съ 8 на 9 ч. напалъ на Генерала Санъ-Мугуэля, который съ припасами и осадными орудіями шелъ въ Мореллу, но опрокинуть кавалерію, и будучи вытѣсненъ изъ своей позиціи отступилъ къ горамъ близъ Кароша. Санъ-Мугуэль 9 ч. прибылъ къ Мореллѣ, и 10 ч. одинъ баталіонъ подъ защитою артиллеріи овладѣлъ постами около города, такъ что ему вечеромъ сообщенія съ окрестностями были пресѣчены.“

— Въ Тулонѣ 15 Августа получены извѣстія изъ Туниса до 2 ч. Французская и Англійская эскадры тамъ еще находились; впрочемъ такъ какъ Турецкіи

Инсбрукъ, 10 Сierpnia.

Wczora nastąpił wjazd uroczysty Cesarza do naszego miasta, przy najradośniejszych okrzykach całej ludności. Monarcha po krótkim wypoczynku, udał się na balkon zamkowy dla przeglądu przeciągających przed nim wojsk. Zdrowie Cesarza jest w pożądanym stanie. Arcy-Xiąża Franciszek-Karol, Rajnery i Ludwik, przybyli tu dnia wczorajszego. Dziś jedzie dwór do zamku Ambras, leżącego w bliskości Insbrucku. W sobotę, będzie wykonywana kantata, dzieło tutejszego mistrza P. Gansbacher. W niedzielę stany składać będą Monarsze hołdy, po czém spalone zostaną ognie sztuczne. W poniedziałek bal strojny (bal paré), we wtorek strzelanie do celu pod przewodnictwem samego Monarchy, we środę oświetlenie kościoła katedralnego i założenie węgielnego kamienia na pomnik dla poległych tyrolczyków, we czwartek uczta dla ludu, a w piątek odjazd Cesarza do Medyolanu. Przez ten ciąg czasu, będą dawane nadzwyczajne widowiska sceniczne, a przed południem pokoje i udzielenie posłuchania. (G.R.K.P.)

15-го Sierpnia.

Po mowach mianych do Cesarza przez Zarządców Tyrolu i Vorarlbergu, odbywało się składanie hołdu i przysięgi na wierność Monarsze. Radzca Dworu Köbeck, czytał zwolna i wyraźnie rotę przysięgi stanom i Deputatom, którzy wymawiając za nim słowa, obowiazali się imieniem swoich kommitentów i swoim własnym zachowywać wieczną wierność i posłuszeństwo, dla Cesarza Austrii i jego prawych następców. Następnie przystąpili do tronu, dla ucałowania klęcząc ręki ukochanego Monarchy, który wśród grzmiących okrzyków radości, opuścił izbę posiedzeń.

Pest, d. 7 Sierpnia.

Nadzwyczajna panuje tu czynność w wznoszeniu publicznych i prywatnych budowli; mamy przeszło 10,000 rzemieślników, co wielki ruch i ręce życie nadaje miastu, które odetchnęło po doznaném nieszczęściu. Arcy-Xiąże Palatyn często przyjeżdża ze swego wiejskiego mieszkania już to dla doglądania powstających nowych publicznych gmachów, już też dla wydawania stosownych rozporządzeń. Ani sam Arcy-Xiąże, ani żaden z członków jego rodziny nie jedzie na koronację Cesarza do Medyolanu. (G.R.K.P.)

FRANCYA.

Paryż, dnia 18 Sierpnia.

Zawczora wieczorem przyjmował Król w Tuille-ryach postów: Austriackiego Hr. Appony, Szwedzkiego Hr. Loewenhjelm i Saskiego Barona Könnertz, tudzież Barona Pasquier i wiele innych znakomitych osób. Co chwila oczekują rozwiązania Xiężny Orleańskiej; jeżeli powiye syna, tenże otrzyma tytuł Hrabiego Paryża. Król i Xiężna Meklemburska będą rodzicami chrzestnymi.

— Wczora słyhać tu było o śmierci kardynała Fesch, wuja Napoleona, nastalej w Rzymie, przez którą otworzyłyby się widoki do Arcybiskupstwa Lugduńskiego.

— Mówią tu, że według ostatnich doniesień z Anglii, Konferencya Londyńska w sprawie belgicko-hollanderskiej, ma bydź do przyszłej wiosny odłożona.

— Magnetyzm zaczyna znówu bydź używanym. Przed kilką dniami Pani Pigaire w obec wielu osób, między któremi znajdował się także Wiktor Hugo, magnetyzowała swoją 12-letnią córkę, która, mając oczy związane podwojnją chustką i zasłonę axamitną, czytała książkę, na której szybkę położono.

Dnia 20-go.

Król przyjmował dnia wczorajszego w Tuille-ryach, Posła Turckiego, a o godzinie 8 przybyły bajadorki indyjskie i tańczyły przed rodziną królewską.

— Odebrano depeszę telegraficzną z Bordeaux daty 18 Sierpnia, ośnowy takiej: „W nocy z dnia 8 na 9, uderzył Cabrera na Jenerafa San Miguel, który z taborami i działami oblężniczemi maszerował do Morelli, ale został odparty przez jazdę, wyparowany ze swego stanowiska i musiał cofnąć się na wzgórze pod Carocho. San Miguel przybył dnia 9 pod Morellę; dnia 10 oparował jeden batalion, pod zastoną artyleriji, stanowiska na około miasta, tak dalece, że wieczorem miało już przecięte wszystkie związki z okolicą.“

— W Tulonie otrzymano wiadomości z Tunetu, pod d. 2 Sierpnia. Eskadry angielska i francuzka, stały tem jeszczę; gdy atoli flota turecka daleka będąc od tego

Флотъ, недумавшій вовсе находится у Африканскихъ береговъ, въ послѣднихъ дняхъ Юля ожидаемъ былъ въ Смирну, то Адмиралъ Галлау съ большою частію Французской эскадры туда возвратится, а Адмиралъ Лалавдъ по прежнему, останется при Тунисѣ. (G.C.)

А Н Г Л І Я.

Лондонъ, 18-го Августа.

Биль облегчающій наказаніе заключенія за долги, будетъ приведенъ въ дѣйствиѣ съ 10-го Октября сего года.

— Министры надѣются, что Лордъ Дургамъ, не взирая на биль, заключающій въ себѣ выговоръ правителю Канады, за распоряженія его относительно Канадскихъ мятежниковъ, не выйдетъ въ отставку. (О.Г.Ц.П.)

И С П А Н І Я.

Мадридъ, 12-го Августа.

Правительство предприняло чрезвычайныя мѣры предосторожности опасаясь, чтобы эксальтованные 13 ч. какъ въ день происшествій въ Ла-Гравъ не произвели беспорядковъ. Войска стояли въ готовности въ казармахъ, чтобы выступить по первому знаку.

— Вчера жаръ доходилъ здѣсь до + 33° по Р. вѣтви.

Изъ Франц. газ.

Изъ Бискай получены извѣстія, что тамъ появился другой Мунагорри, который предводительствуя 70-и чел. обнародовалъ миръ и fueros. Будучи преслѣдуемъ Маркизомъ Вальдеспина, онъ обратился въ бѣгство съ своимъ отрядомъ.

Съ Испанскихъ границъ.

Sentinelle de Bayonne уведомляетъ о слѣдующемъ изъ Каталоніи: „Баронъ Меръ который 2 Августа вышелъ изъ Солсоны для препровожденія транспорта жизненныхъ припасовъ и амуниціи въ Солсону въ ущелья Біоста вскрѣтилъ нападеніе цѣлаго корпуса Графа д'Эспаны. Сраженіе 3 ч. еще продолжалось, но наконецъ удалось Христиносамъ вытѣснить непріятелей изъ ихъ позиціи. Карлисты лишились много убитыми и 200 взятъ въ плѣнъ. На другой день Баронъ Меръ съ своею кавалерією напалъ на Карлистскій баталіонъ, умертвилъ много непріятелей, взялъ многихъ въ плѣнъ и отобралъ значительное количество оружія.

— По извѣстіямъ изъ Сарагоссы отъ 12 Августа полученнымъ въ Байоннѣ, Христиносы взяли приступомъ Мореллу. Потеря съ обѣихъ сторонъ будто довольно значительна.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Онъаты, Донъ Карлосъ 13 ч. неоставилъ еще сего города.—Главная, квартира Эспартеры была 12 Августа въ Логронья откуда Генералъ сей доставлялъ жизненные припасы а одежду въ Калигорру, Алканадру, Тудель и другіе пункты Наварры. Артиллерія его дивизіи отправлена въ Тафаллу, чтобы присоединиться къ орудіямъ приготовленнымъ для нея въ Лоррагъ и Отецъ. (A.P.S.Z.)

И Т А Л І Я.

Неаполь, 2-го Августа.

Нѣкоторыя предшествовавшія явленія за нѣсколько недѣль предвѣщали сильное изверженіе Везувія. Въ самомъ дѣлѣ, третьяго дня вознесся исполинскій столпъ пламени, въ коемъ было такое множество раскаленныхъ камней, что цѣлое жерло ими покрыто. Между 8 и 10 часами зрѣлище было истинно величественно. Вчера, покрылась гора густымъ туманомъ, изъ за котораго виднѣлась высокая ея вершина. Съ наступленіемъ ночи, луна озарила сзади прозрачную полосу тумана и представила взорамъ очаровательное зрѣлище; гора казалась какимъ то фантастическимъ призракомъ. Вскорѣ, снова вознеслись со всѣхъ сторонъ столпы пламени и придали новую прелесть картиѣ. Наконецъ, разверзлись нѣдра Везувія и потокъ лавы покатылъ огненные волны свои въ пустыню. Жители мѣсть, лежащихъ у подошвы горы, съ трепетомъ удалялись въ разныя стороны, спасая, какъ могли, свои пожитки. (О.Г.Ц.П.)

С М Ъ С Ъ.

Новый доводъ въ пользу Скандинавскаго происхожденія Руссовъ.—Извѣстіе Арабскаго писателя Ахмеда Эль-Катеба.

(Статья П. С. Савельева, изъ Журн. Мин. Нар. Прос.)

Происхожденіе народовъ, семейное ихъ сродство одного съ другимъ, образованіе ими Гражданскихъ обществъ или Государствъ—суть предметы Исторіи, которыхъ рѣшеніе всего труднѣе для осторожнаго изыскателя, и которые рѣдко не поражаютъ множества самыхъ противорѣчащихъ теорій, основанныхъ на большей или меньшей правдивости источниковъ. Основатели Русской Державы, которые передали имъ

aby się okazać u brzegów afrykańskich, dopiero przy końcu Lipca była spodziewana w Smirnie, przeto admirał Gallois powróci tam z większą częścią eskadry francuzkiej, a Admirał Lalande pozostanie w Tunecie. (G.C.)

A N G L I A.

Londyn, dnia 18-go Sierpnia.

Bil zlagadzający karę więzienia za długi, wejdzie w wykonanie od 1-go Października b. m.

— Ministrowie mają nadzieję, że Lord Durham, pomimo uchwalony bil, naganiający jego postępowanie względem rokoszanów Kanadyjskich, nie zrzecze się swego urzędowania.

H I S Z P A N I A.

Madryt, 12-go Sierpnia.

Rząd przedsięwziął nadzwyczajne środki ostrożności lękając się, ażeby exaltowani d. 13, jako w rocznicę wypadków w La Graña nie wznieśli zamieszek. Wojska stoją w koszarach w gotowości, ażeby za pierwszym znakiem mogły wystąpić.

— Wczora upał dochodził tu do + 33° R. w cieniu.

Z gazet francuzkich.

Nadeszła wiadomość z Biskai, że tam zjawił się drugi Muñagorri, który na czele 70 ludzi ogłaszał pokój i fueros. Scigany przez Marg. Valdespię, zbiegł z całym swoim oddziałem.

Od granic Hiszpańskich.

Z Katalonii donoszą: „Na Barona de Meer, który d. 2 Sierpnia opuścił Cerberę dla eskortowania do Solsony konwoju z żywnością i amunicją, uderzył w wąwozach Biosca zwanych, Hrabia d'Espagne z całym korpusem swoim. Walka toczyła się do d. 3 Sierpnia, ale w końcu udało się Krystynistom wypędzić nieprzyjaciela z jego stanowisk. Karolisci mieli dużo ludzi poległych i utracili przeszło 200 jeńców. Nazajutrz napadł Baron de Meer z jazdą swoją na batalion Karolistów, ubił im niemało ludzi, pojmał dosyć jeńców i zabrał znaczną ilość amunicyi.“

— Sentinelle de Bayonne donosi: „Otrzymano tu wiadomość z Saragosy, daty 12 Sierpnia, iż Krystynisci zdobyli szturmem Morellę. Obustronna strata ma być dosyć znaczna.

— Ostatnie listy z Onate, pisane 13 Sierpnia, nie donoszą jeszcze o wyjeździe stamtąd Don Karlosa. Główna kwatera Espartery, była d. 12 w Logroño, skąd wysyłał tenże Jenerał żywność, umundurowanie i inne potrzeby wojenne do Calahorra, Alcandre, Tudela i kilku innych miejsc w Nawarze. Artyleryją swojej dywizyi, posłał do Taf la, aby potoczyła się z działami przygotowanemi dla niej w Larraga i Oteiza. (A.P.S.Z.)

W Ł O S N Y.

Neapol, 2-go Sierpnia.

Wezwuwisz zapowiadał od kilku tygodni mocny wybuch; jakoż istotnie zawczora wzniosła się olbrzymia kolumna płomieni, szród której ujrzano tak wielką ilość rozpalonych kamieni, że cały krater był niemi zarzucony. Najwspanialej wydawał się ten widok między 8 a 10 godziną wieczorem. Wczora ostoniła się góra gęstą mgłą, szród której wznosił się jej szczyt wyniosły; za nadjeściem nocy ciężyc oświecając z tyłu mgłę przezroczystą, utworzył widok czarowny, góra bowiem miała postać uroczego widma. Wkrótce kolumny ognia wznoszące się ze stron rozmaitych, widokowi temu nowy nadały powab; lawa rozpruła boki Wezwuwusza i toczy swoje fale ku pustelni. Mieszkańcy podnoża schronili się w różne strony ze swoim dobytkiem. (G.R.K.P.)

R O Z M A I T O Ś C I.

Nowy dowód Skandynawskiego pochodzenia Russow.—Wiadomość z ARABSKIEGO PISARZA ACHMED EL-KATEBA.

(Artykuł P. S. Saweljew, z Dzien. Minis. Nar. Ośw.)

Pochodzenie narodów, familijne ich pokrewieństwo, kształcenie z nich obywatelskich towarzystw albo Państw—są przedmioty Historii, których rozstrzygnięcie nader jest trudne dla ostrożnego badacza, i które często rodzą mnóstwo sprzecznych teoryj, opartych na większej lub mniejszej prawdziwości źródeł. Założyciele Mocarstwa Ruskiego, którzy przekazali swe imię Ojczyźnie naszej, zniknawszy sami w

его народонаселения, досель составляютъ, по мнѣнію многихъ Критиковъ, одинъ изъ самыхъ темныхъ предметовъ нашей древней Исторіи, еще недостаточно объясненный и требующій многихъ изысканій, чтобы быть поставленнымъ внѣ ударовъ разсудительнаго скептицизма. Уже множество теорій было придумано въ пользу происхожденія Руссовъ отъ народовъ того или другаго колѣна, отъ племенъ Германскихъ Финскихъ и даже Турецкихъ; выводили ихъ изъ Пруссіи („Степенная Книга“, Ломоносовъ), Ютландіи (Гольманъ, Крузе), Швеціи (Байеръ, Миллеръ, Шлецеръ, Карамзинъ, Френъ, Кругъ, Погодинъ), Финландіи (Татищевъ, Болтинъ), съ Феррерскихъ острововъ (Вельтманъ), съ береговъ Чернаго моря и изъ Хазаріи (Эверсъ, Каченовскій), даже съ береговъ Сырь-Дарьи или Яксарта, протекающей въ Киргизскихъ степяхъ (Таммеръ въ *origines Russes*). Всѣ эти теоріи, столь противорѣчающія одна другой, согласно доказываютъ только одно—недостаточность источниковъ; а многія изъ нихъ свидѣлствуютъ и о недостаточномъ разумѣніи этихъ источниковъ. Едва ли не въ послѣднимъ должно причислить ту систему, которая производитъ Руссовъ изъ Азіи. Это мнѣніе, какъ утверждаютъ его послѣдователи (въ числѣ которыхъ нѣтъ ни одного Оріенталиста), основано преимущественно на извѣстіяхъ Восточныхъ Писателей. Но Восточные тексты, которые упоминаютъ о Руссахъ, по утвержденію извѣстѣйшихъ Оріенталистовъ, не даютъ ни малѣйшаго повода основывать на нихъ теорію Азіатскаго происхожденія этого народа. Если въ которыхъ и встрѣтите мнѣніе Арабскаго или Персидскаго Автора, когда онъ хочетъ сказать вамъ о народѣ *Russes* чтонибудь поученіе, и говорить, что „Русъ есть братъ Турка, сына Іафета, сына Ноева“, или что „Руссы суть Турки“,—будьте увѣрены, что это равно ничего не означаетъ, кромѣ желанія Историка привязать какима нибудь образомъ Руссовъ къ системѣ о происхожденіи извѣстѣйшихъ народовъ отъ Ноя, которая принята всеми Восточными Учеными, и что при томъ слово „Туркъ“ у многихъ Писателей имѣетъ такой же опредѣленный смыслъ какъ Греческія *Barbaroi* и *Skythae*.

Мы вовсе не намѣрены распространяться объ этомъ ученіи или входить въ подробное его разсмотрѣніе, и если объ немъ упомянули, то для того единственно, чтобы показать, что мы до сихъ поръ не знали ни одного Восточнаго Историка, который бы сообщалъ какое бы то ни было ясное извѣстіе о происхожденіи Руссовъ.

Другая господствующая теперь система относительно этого спорнаго вопроса, и противъ которой идутъ приверженцы мнимыхъ Азіатскихъ Руссовъ, выводитъ Руссовъ изъ противоположнаго конца—изъ Скандинавіи. Первый, кто обнародовалъ это мнѣніе, былъ знаменитый нашъ Академикъ Теофиль-Зигфридъ Байеръ: не имѣя подъ рукою обильныхъ источниковъ, на изученіи которыхъ онъ могъ бы опереть свое мнѣніе, Байеръ какъ бы по вдохновенію предугадалъ правдоподобіе этой идеи. Большая часть преемниковъ его на поприщѣ критики Русской Исторіи только разрабатывали мысль, брошенную этимъ славнымъ Филологомъ, пока не вздумалось некоторымъ изъ нихъ, основываясь на худо прочитанныхъ текстахъ, искать Руссовъ на берегахъ Эвксина. Какъ бы то ни было, досель отличнѣйшіе умы Русской Исторіографіи всѣ были на сторонѣ Байеровой системы. И въ самомъ дѣлѣ, эта теорія болѣе другихъ заключаетъ въ себѣ историческаго правдоподобія, и имѣетъ наибольшее число доводовъ въ свою пользу. Мы впрочемъ далеко отъ того, чтобы находить эту систему непогрѣшительною и совершенно удовлетворяющею всѣмъ требованіямъ критики. Дѣло въ томъ, что она безъ натяжекъ можетъ намъ объяснить характеръ такъ называемаго „Варяжскаго періода“ нашей Исторіи, и этого не мало.

Г. Академикъ Френъ, которому столь же много обязана Русская Исторія, какъ и Магометаиска Нумисматика; который первый обратилъ вниманіе Ученыхъ на Арабскія извѣстія о Руссахъ, послужившія поводомъ не-Орѣнталистамъ къ составленію системы о Восточномъ происхожденіи этого народа,—Г. Френъ въ сихъ же самыхъ текстахъ всегда видѣлъ доводы въ пользу Скандинавскаго происхожденія Руссовъ, хотя въ сихъ извѣстіяхъ, какъ мы уже сказали, и не говорится положительно объ этомъ предметѣ. Счастливый случай доставилъ ему недавно довольно важную рукопись, досель неизвѣстную въ Европѣ, и которую сообщалъ нашему знаменитому Академику одинъ изъ молодыхъ Русскихъ Орѣнталистовъ, добывшій ее во время пребыванія своего въ Египтѣ. Разсматривая ее, Г. Френъ, въ одномъ мѣстѣ, встрѣтилъ въ ней новое положительное извѣстіе о Руссахъ, которое служить сильнымъ доводомъ въ

лю Krytykow, jeden z najciemniejszych przedmiotow starozytnej naszej Historii, niedostatecznie jeszcze wyjaśniony i potrzebujący wielu badań, ażeby nie bydz wystawionym na pociski rozważnego sceptyzyzmu. Wiele już teoryj było wymyślonych dla wywodzenia Russow od narodow tego lub owego szczepu, od plemion Germańskich, Fińskich, a nawet Tureckich; wyprowadzili ich z Prussji („Stepiennaja Kniga“, Lomonosow), z Jutlandyi (Holmann, Kruse), ze Szwecyi (Bayer, Müller, Schlötzer, Karamzin, Frähn, Kruge, Pogodin), z Finlandyi (Tatiszczew, Baſtin), z wysp Ferroe (Weltmann), z pobrzeży morza Czarnego i z Chazaryi (Ewers, Kaczenowski), nawet z pobrzeży Syr-Deryi czyli Jakartu, rzeki przebiegającej w stepach Kirgizkich (Hammer, Origines Russes). Wszystkie te teorye, tak z sobą sprzeczne, zgodnie jednę tylko rzecz w niej dowodzą—nieodstateczność źródeł, a wiele z nich świadczy o niedostatecznym rozumieniu tych źródeł. Zaledwo nie do ostatnich należy policzyć ten systemat, który wyprowadza Russów z Azji. Zdanie to, jak zapewniają jego stronnicy, (w liczbie których żadnego niema Orjentalisty), ugruntowane jest szczególnie na wiadomościach Pisarzy Wschodnich. Ale teksta wschodnie, które napomykają o Russach, podług zapewnienia znakomitszych Orjentalistow, najmniejszego nie dają powodu opierania na nich teoryi Azyackiego pochodzenia tego narodu. Chociaż w niektórych napotkany wniosek Autora Arabskiego albo Perskiego, kiedy on chce nam powiedzieć o narodzie *Russow*, cokolwiek uczęszszego, mówi, że „Russ jest brat Turka, syna Jafeta, syna Noego“, albo że „Russowie są Turcy“,—bądźmy jednak pewni, że to nic zgoła innego nie oznacza, jak tylko chęci Historyka przyłączenia jakimkolwiek sposobem Russów do systematu o pochodzeniu znajomych narodów od Noego, który jest przyjęty przez wszystkich wschodnich Uczonych, i że przytém wyraz „Turek“ u wielu pisarzy ma tak ogólne znaczenie, jak *Greckie Barbaroi* i *Skythae*.

Nie mamy zgoła zamiaru rozszerzać się nad tym systematem, albo wchodzić w szczegółowy jego rozbiór, gdyż dla tego tylko jedynie o niem wspomnieliśmy, ażeby pokazać, że dotychczas nie napotkaliśmy żadnego Historyka Wschodniego, któryby udzielał jakąkolwiek wyraźną wiadomość o pochodzeniu Russów.

Drugi panujący teraz systemat względem tego w roztrząsaniu będącego zapytania, a na który powstają stronnicy mniemanych Russow Azyatyckich, wyprowadza Russow z przeciwległego końca—ze Skandynawii. Pierwszym, który ogłosił to mniemanie, jest znakomity nasz Akademik Teofil-Siegfried Bayer: nie mając pod ręką obfitych źródeł, na zbadaniu których mógłby oprzeć swe zdanie, Bayer, jakby z natchnienia zgadywał podobieństwo do prawdy tej idei. Większa część jego następców w zawodzie krytyki Historii Rosyjskiej tylko rozrabiali myśl, przez tego sławnego Filologa rzuconą, póki niektórym z nich nie przyszło do głowy, zasadzając się na źle zrozumianych tekstach, szukać Russów na brzegach Euxynu. Jakkolwiek bądź, dotąd jednakże wszyscy znakomitsi Autorowie Historiografii Russkiej, byli na stronie systematu Bayera. Jakoż w samej rzeczy, teorya ta więcej od innych zawiera w sobie historycznego prawdopodobieństwa i największą liczbę ma dowodów za sobą. Dalecy zresztą jesteśmy od tego, ażebyśmy znajdowali ten systemat nie mylnym i zupełnie zaspakajającym wszystkie wymagania krytyki. Idzie o to, że systemat ten bez naciągania może nam wyjaśnić charakter tak nazywanego „peryodu Warragow“ naszej Historii, a to nie mało.

P. Akademik Frähn, któremu również wiele winna jest Historia Rosyjska, jak i numizmatyka Mahometaiska; który pierwszy zwrócił uwagę uczonych na Arabskie podania o Russach, które stały się przyczyną ułożenia przez nie-Orjentalistow systematu o pochodzeniu tego ludu ze wschodu,—P. Frähn, w tychże samych tekstach widział zawsze dowody, wykrywające pochodzenie Russow ze Skandynawow, chociaż w tych wiadomościach, jak już powiedzieliśmy, nie mówi się wyraźnie o tym przedmiocie. Szczęśliwe zdarzenie nadarzyło mu nie dawno dość ważny rękopis, dotąd nieznanym w Europie, który udzielił znakomitemu naszemu Akademikowi jeden z młodych Orjentalistow Russkich, który nabył go w czasie swojego pobytu w Egipcie. Rozpatrując go, P. Frähn znalazł w nim w jednym miejscu nową dokładną wiadomość o Russach, która mocno wspiera mniemanie o ich Skandynawskim pochodzeniu, i należy do tych (nie wielu, wyraźnych i

пользу Скандинавскаго ихъ происхожденія, и принадлежать къ тѣмъ немногимъ, яснымъ и неопровержимымъ извѣстїямъ о ихъ Скандинавизмѣ, къ которымъ относится свидѣтельство Епископа Лютпранда („Russios quod alio nomine nos Nordmannos appellamus“; или еще дѣяте: „Gens quam a qualitate corporis Graeci vocant Russos, nos vero a positione loci vocamus Nordmannos“).

Авторъ этой рукописи есть *Ахмедъ-эль-Катебъ*, т. е. Ахмедъ-Писецъ, или Ахмедъ-Секретарь; полное его имя *Ахмедъ, ибнъ Аби-Якубъ, ибнъ Вадыхъ, эль-Катебъ*. Сочиненіе его называется — *Кетебъ-эль-булданъ*, „Книга о странах“. Знаменитый Абульфеда пользовался ею и часто приводитъ слова Ахмеда; но ни одного экземпляра этой Географіи не было въ Европѣ. Вотъ почему и самому Автору едва мелькомъ упоминали Оріенталисты, писавшіе объ источникахъ для Восточной Географіи; даже Эрбело (Herbelot), въ своей *Bibliothèque Orientale*, долженъ былъ ограничиться слѣдующими словами: „Ахмедъ эль-Катебъ, Географъ, котораго часто приводитъ Абульфеда“. Имя въ рукахъ книгу Ахмедъ-эль-Катеба, Г. Френъ въ ней самой нашелъ нѣкоторыя извѣстїя, по которымъ можно съ достовѣрностію заключать о времени жизни Автора, и сообщилъ ихъ въ ученомъ журналѣ Академіи (*Bulletin Scientifique*, vol. IV, num. 9—10). Изъ нихъ видно, что Ахмедъ жилъ въ Египтѣ, около 890 года Р. X., въ правленіе Мута'меда, послѣдняго Халифа изъ Дома Аббасидовъ, и составилъ свое землеописаніе на основаніи изустныхъ разсказовъ современныхъ путешественниковъ.

Въ главѣ „Объ Испаніи“, говоря о Севиллѣ, онъ въ нѣсколькихъ строкахъ упоминаетъ о взятіи этого города въ 229 году Гидржи (844 Р. X.). Для насъ замѣчательно здѣсь не самое извѣстїе, а выраженїя, въ которыхъ оно сообщается, и вотъ именно въ какомъ отношеніи. Мы знаемъ изъ Конде (Condé), *Histoire de la domination des Maures en Espagne*, vol. I) Деппинга (*Histoire des expéditions maritimes des Normands*, vol. I, p. 134) и другихъ Историковъ Испаніи и Нормановъ, и знаемъ довольно обстоятельно, что въ 844 году Р. X. городъ Севилла былъ дѣйствительно осажденъ и взятъ *Норманами**). Теперь, коль скоро какой-нибудь Лѣтописецъ, современникъ событія, и можетъ быть слышавшій о немъ изъ устъ очевидцевъ (мы уже замѣтили, что нашъ Арабскій Географъ, повидимому не пользовался книгами, и слышала на разные лица, отъ которыхъ получалъ географическія и другія извѣстїя), когда такой Лѣтописецъ, основываясь на слухахъ, и не зная, что Западная Европа называетъ осаждавшихъ Севиллу неопредѣленнымъ именемъ Нормановъ, назоветъ этихъ воиновъ *не Норманами, а друиго*, собственнымъ именемъ поколѣнія или клана, который разграбилъ тотъ городъ; и когда притомъ мы еще до сихъ поръ не были увѣрены, точно ли этотъ кланъ принадлежалъ къ Норманамъ: не исчезнетъ ли тогда всякое сомнѣніе относительно Норманскаго происхожденія этого поколѣнія? Лѣтописецъ не зналъ нашихъ системъ и писалъ по слухамъ. Вотъ, что писалъ объ осадѣ и взятіи Севиллы Ахмедъ-эль-Катебъ.

„Къ западу отъ города *Эль-Джезире* (Algeziras) лежитъ городъ, которому имя *Ишбиліе* (Sevilla); по Испанскому произношенію Шебиля), при рѣкѣ великой, называемой *Кордовою*. Ворвались въ нее (въ Севиллу, въ 229 году (844 отъ Р. X.), *язычники называемые Руссы* (Руссами), и грабили и разорили (ее), и жгли и убивали (въ ней)“.

Въ подтвержденіе достовѣрности этого извѣстїя, мы прибавимъ, что Ахмедъ-эль-Катебъ, какъ можно заключить изъ подробностей, въ которыхъ онъ вводитъ, описывая городъ Западной Африки, вѣроятно самъ путешествовалъ въ этихъ странахъ, которыя были тогда въ частыхъ сношеніяхъ съ Испаніею, и слѣдовательно могъ отъ тамошнихъ жителей узнать настоящее имя народа, который осаждалъ въ 844 году Севиллу, и который Западные хроники называютъ Норманами.

Это—единственное доселѣ, ясное и положительное извѣстїе, какое сообщаютъ Восточные писатели о происхожденіи Руссовъ, и служить новымъ сильнымъ доводомъ въ пользу Скандинавскаго происхожденія этого народа. (Смб. В.)

*) О взятіи Севиллы въ 844 году, Г. Френъ отыскалъ также извѣстїе въ обширной Исторіи Аяни, которой драгоценную рукопись Академія наша недавно приобрѣла (См. *Bulletin Scientifique*, vol. IV, num. 12); только въ этой Исторіи не упоминается собственное имя народа, и покорители Севиллы названы только нарицательнымъ — *Мадушъ*, „Маги“ ш. е. язычники.

niezaprzeczonych wiadomości o ich Skandynawizmie, do których odnosi się świadectwo Biskupa Leutpranda („Russios, quod alio nomine nos Nordmannos appellamus“; albo wyraźniej jeszcze: „Gens quam a qualitate corporis Graeci vocant Russos, nos vero a positione loci vocamus Nordmannos“).

Autorem tego rękopisu jest *Achmed el-Kateb*, to jest Achmed-Pisarz, albo Achmed Sekretarz; całe jego imię jest takie: *Achmed, ibn Abi Jakób ibn adych, el-Kateb*. Dzieło jego nosi tytuł — *Ketab el-buldan*, „Książka o krajach“. Znany Abulfeda miał ją pod ręką i często przytacza wyrazy Achmeda; ale żadnego egzemplarza tej Geografii w Europie nie było. Z tej to przyczyny i o samym Autorze ledwie nawiasem namiętniali Orientaliści, którzy pisali o źródłach Geografii Wschodniej; nawet Herbelot, w swojej *Bibliothèque Orientale*, musiał przestać na następujących wyrazach: „Achmed el-Kateb, Jeograf, którego często przytacza, Abulfeda“. Mając w rękę książkę Achmed-el-Kateba, P. Frähn znalazł w niej samej niektóre wiadomości, z których z pewnością można wnioskować o czasie życia Autora, i udzielił je w uczonym dzienniku Akademii (*Bulletin Scientifique*, vol. IV, num. 9—10). Z nich się okazuje, że Achmed żył w Egipcie, około 890 roku Ery Chrześcijańskiej, pod panowaniem Muha'meda, ostatniego Kalifa z Domu Abbasidów, i ułożył swą jeografią na zasadzie ustnych opowiadań współczesnych podróżników.

W rozdziale „o Hiszpanii“, pisząc o Sewilli, w kilku wierszach mówi o zdobyciu tego miasta w 229 roku Hegiry (844 N. Ch.). Dla nas godnym tu jest uwagi nie sama wiadomość, ale wyrażenia, w których się ona udziela, i oto mianowicie w jakim względzie. Wiemy z Kondego (Condé, *Histoire de la domination des Maures en Espagne*, vol. I) Deppinga (*Histoire des expéditions maritimes des Normands*, vol. I, p. 134) i innych Historyków Hiszpanii i Normannów, wiemy też dość dostatecznie, że w 844 roku N. Ch. miasto Sewilla było rzeczywiście obleżone i zdobyte przez Normanów*). Teraz skoro tylko jakikolwiek Latopisiec, współczesny wypadkowi, i bydl może słyszający o nim z ust naocznych świadków, (uczyniliśmy już postrzeżenie, że nasz Jeograf Arabski, jak się okazuje, nie korzystał z książek, ale się odwołuje do różnych osób, od których otrzymywał jeograficzne i inne wiadomości), kiedy taki Latopisiec, zakładając się na pogłoskach, i nie wiedząc, że Europa Zachodnia nazywa oblegających Sewillę nieoznaczonym imieniem Normannów, nazwie tych wojowników *nie Normandami, ale innem, własnym imieniem* pokolenia albo klanu, który zrabował to miasto; i kiedy przytém dotychczas nie byliśmy jeszcze przekonani, czy rzeczywiście klan ten należał do Normannów: azali nie zniknie wówczas wszelkie powątpiewanie względem Normannskiego pochodzenia tego pokolenia? Kronikarzowi nieznanne były nasze systemata i pisał z powieści. Oto jest, co napisał o obleżeniu i zdobyciu Sewilli Achmed-el-Kateb:

„Na zachod od miasta *El-Dżezire* (Algeziras) leży miasto, które się nazywa *Iszbiile*, Sevilla; podług wymawiania Hiszpańskiego *Sebilija*, nad wielką rzeką nazywaną *Kordową*. Wpadli do niej (do Sewilli), w 229 roku (844 N. Ch.), poganie, nazywający się *Russ* (Russami), i złupili i zburzyli (ją), i palili i zabijali (w niej)“.

Na potwierdzenie pewności tego podania, dodamy, że Achmed-el-Kateb, jak można wnioskować ze szczegółów, w które on wchodzi, opisując miasta Afryki Zachodniej, sam zapewne podróżował po tych krajach, które miały wówczas częste stosunki z Hiszpanią, a zatem mógł od tamecznych mieszkańców dowiedzieć się o rzeczywistém nazwaniu narodu, który oblegał w 844 roku Sewillę, a którego kroniki zachodnie nazywają Normannami.

Jest to—jedyna dotąd, wyraźna i stanowcza wiadomość, którą udzielają pisarze Wschodni o pochodzeniu Russów, i służy za nowy mocny dowód Skandynawskiego pochodzenia tego narodu. (G.S.P.)

*) O zdobyciu Sewilli w roku 844, P. Frähn znalazł także wiadomość w obszernej Historii Ajni, której kosztowny rękopis Akademii nasza nie dawno nabyła (patrz *Bulletin Scientifique*, vol. IV, num. 12); w Historii tej wymienia się tylko właściwe imię narodu, i zdobywcy Sewilli nazwani są tylko ogólnym imieniem — *Madżusy*, „Magi“ to jest poganie.